

שבת פד: (המשנה) עד פו. (המשנה)

ביאורי מושגים

כלאי זרעים - אסור לזרוע שני זרעים ביחד. איסור זה חמור פחות מאיסור כלאי הכרם (כלאי הכרם - זריעת ענבים יחד עם זרעים אחרים).
רש"י ותוס' נחלקו במה כלאי זרעים קלים מכלאי הכרם: **רש"י**: איסור זה הוא רק מדרבנן.
תוס': גם כלאי זרעים אסורים מהתורה אלא שבניגוד לכלאי הכרם אם עבר על האיסור, הכלאים לא נאסרו באכילה.
איסור כלאי זרעים מתקיים רק כשמתמלאים שני תנאים:
 1. יש **יניקה משותפת** - המרחק בין הזרעים קטן משלושה טפחים.
 2. **הזרעים מעורבים**.
במרחק של שלושה טפחים ומעלה (שאז אין יניקה משותפת) או כאשר ניכר ההבדל בין הזרעים - אין איסור.

משנה

בערוגה של 6X6 טפחים ניתן לזרוע חמישה זרעונים - ארבעה בצדדים ואחד באמצע, שנאמר 'זרועיה תצמיח'.

מסקנה הלכתית זו מבוססת על שני מקורות:
 1. **הפסוק** המתיר זריעת 5 זרעים ('זרועיה' = 5).
 2. **הידע הבוטני** של חז"ל שיניקה משותפת מתקיימת במרחק של עד שלושה טפחים.

קושיה על רב אסי:
 הברייתא קובעת שבדלעת, קישואים ופול המצרי יש צורך בשני חריצים להיכר?

תשובה:
 הברייתא מתייחסת לירקות עם זמורות ארוכות. בירקות רגילים חריץ אחד מהווה היכר.

הרווח בין הערוגות הוא טפח אחד בלבד.

האם לפי ר' יוחנן ניתן גם לשתול ברווח שבין הערוגות:

לפי ביהמ"ד של ר' ינאי - לא!

לפי רב ששת: מותר, בתנאי ששותל ב-90° לכיוון הזריעה שבערוגה.

דין זה לא תקף 'בין ערוגות' שם ההבדל לא בולט.

זריעה בערוגה

מותר לשתול בערוגה רק אם: יש רווח של שלושה טפחים (ואז אין יניקה), או כשהזרעים זרועים בניצב זה לזה, וניכר שהם שני מינים (ואז אין עירוב).

חריץ באמצע הערוגה:

רב ששת: הוא לא מהווה היכר - ואם זרעו בתוכו אסור לזרוע בסמוך אליו.
רב אסי: הוא מהווה היכר - וגם אם זרעו בתוכו מותר לזרוע בסמוך אליו.

זריעה בין ערוגות

כשאין היכר - אבל הרחיק בין מין למין שלושה טפחים:
רב: אסור - חוששים שישכח להרחיק את המרחק הנדרש.
שמואל: מותר - לא חוששים.

כשיש היכר - זרע בעיגול כל ערוגה:
ר' יוחנן: מותר - ניכר שאין עירוב.

זריעה בין שדות

מותר בכל מקרה - כיוון שניכר ההבדל בין המינים.